

§ 33

Dnr 1994 5022 NA

Bildande av Görvälns naturreservat i Järfälla kommun

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förklarar med stöd av 7 § Naturvårdslagen (1964:822) samt Länsstyrelsens beslut om delegering till Järfälla kommun att fatta beslut om inrättande av naturreservat mm (Länsstyrelsens dnr 11.1295-478-90) det område som anges på bilagd karta (bilaga 1:1) som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara **Görvälns naturreservat**.

Uppgifter om naturreservatet, beskrivning av området, ärendets beredning samt ändamålet med reservatet framgår av Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förordnar med stöd av 8-10 §§ Naturvårdslagen om föreskrifter för naturreservatet i enlighet med Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden meddelar med stöd av 9 § Naturvårdsförordningen (1976:484) föreskrifter om naturvårdsförvaltningen i enlighet med Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16 med bilagt förslag till skötselplan (bilaga 2).

Ovanstående beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen. Överklagandet ska sändas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Box 55, 175 21 Järfälla, inom tre veckor från delgivningen av beslutet.

Beskrivning

Järfälla kommun har sökt, och erhållit, delegation från Länsstyrelsen att fatta beslut om inrättande av naturreservat inom Görvälnsområdet. Ändamålet med

Forts

Justerandesign

Me

Gf

Utdragsbestyrkande

[Signature]

Forts

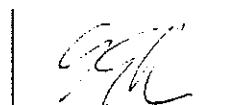
§ 33

Dnr 1994 5022 NA

reservatet är att bevara ett stort tätortsnära naturområde och kulturlandskap av mycket högt värde för allmänhetens friluftsliv samt att skydda och vårda områdets vetenskapliga och kulturhistoriska värden. Ändamålet ska tryggas genom vissa specificerade åtgärder samt med stöd av lagen utfärdade föreskrifter för markägare och allmänhet. För skötseln av reservatet meddelas föreskrifter om naturvårdsförvaltning samt fastställs en skötselplan.

Miljö- och hälsoskyddskontoret har i tjänsteutlåtande, med bilagor, daterat den 16 maj 1995 lämnat underlag för beslutet.

Justerandesign

Utdragsbestyrkande

Plats och tid	Veddestarummet, Riddarplatsen 5, 9 tr, klockan 19.00-21.20.		
Beslutande	Ordförande Marie Ende (s), Hans-Ulrich Frohnert (s), Raina Hjarp (s), Bo Gustavsson (s), Alberto Castellanos (v), Jan Arrhén (m), Cecilia Kronberg (m), Lars-Göran Redbrandt (fp) och Mårten Edberg (c).		
Ersättare och beordrade tjänstemän	Jan Karlsson (s), Marie-Louise Bengtsson (s), Gunnar Eriksson (s), Eric Montelius (m) och Peter Björk (fp), miljö- och hälsochef Arne Edholm, 1:e miljöingenjör Rosa Johansson, 1:e hälsoskyddsinspektör Iréne Andersson och nämndsekreterare Gunilla Persson.		
Övriga deltagande			
Utses att justera Justeringens plats och tid	Lars-Göran Redbrandt (fp). Miljö- och hälsoskyddskontoret, Riddarplatsen 5, 9 tr, Jakobsberg, tisdagen den 6 juni 1995, klockan 16.30.		
Underskrifter	Sekreterare	Paragrafer	28-36
	Ordförande		
	Justerande		

ANSLAG/BEVIS

Organ	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag. MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN		
Sammanträdesdatum	1995-05-23		
Datum för anslags uppsättande	1995-06-07	Datum för anslags nedtagande	1995-06-29
Förvaringsplats för protokollet	Miljö- och hälsoskyddskontoret, Riddarplatsen 5, 9 tr, Jakobsberg.		
Underskrift	 Gunilla Persson		

Handläggare:

Marianne Hedberg, mh

Tel: 08-580 291 04

Doknamn :moh\mhn\tjl\gömrnr2.mh

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bildande av Görvälns naturreservat i Järfälla kommun

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förklarar med stöd av 7 § Naturvårdslagen (1964:822) samt Länsstyrelsens beslut om delegering till Järfälla kommun att fatta beslut om inrättande av naturreservat mm (Länsstyrelsens dnr 11.1295-478-90) det område som anges på bilagd karta (bilaga 1:1) som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara **Görvälns naturreservat**.

Uppgifter om naturreservatet, beskrivning av området, ärendets beredning samt ändamålet med reservatet framgår av miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förordnar med stöd av 8-10 §§ Naturvårdslagen om föreskrifter för naturreservatet i enlighet med miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden meddelar med stöd av 9 § Naturvårdsförordningen (1976:484) föreskrifter om naturvårdsförvaltningen i enlighet med miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteutlåtande daterat 1995-05-16 med bilagt förslag till skötselplan (bilaga 2).

Ovanstående beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen. Överklagandet ska sändas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Box 55, 175 21 Järfälla, inom tre veckor från delgivningen av beslutet.

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Görvälns naturreservat
Kommun	Järfälla
Socken	Järfälla
Läge	Ekonomiska kartan blad nr 108 73 och 108 83 Reservatet ligger ca 20 km nordväst om Stockholms centrum.
Gräns	Innerkanten av den streckade linjen som anges på bifogad karta (bilaga 1:1). Områdena gränsar till Mälaren i väster, Kallhäll i norr samt till Jakobsberg och Viksjö i öster
Fastigheter	Kallhäll 1:1, 1:20, 6:1 Slammertorp 1:1, 1:2, 2:1, 2:2, 3:1, 3:2 Lädersättra 1:8, 1:14 Dikartorp 3:4 Görväln 1:3, 1:8, 1:187, 3:1, 3:2, 6:1 Viksjö 3:1, 3:2, 3:8, 3:570, 3:571, 6:638, 8:130, 10:3 Se karta 2 (bilaga 1:2)
Markägare	Järfälla kommun Stockholms stad Sveriges Cellulosa AB Se karta 2 (bilaga 1:2)
Övriga sakägare	Kommunalförbundet Norrvatten Vattenfall Mellansverige Stockholm Energi AB Se karta 2 (bilaga 1:2)
Area	Ca 1066 ha
Därav landarea	Ca 686 ha
Naturvårdsförvaltare	Järfälla kommun, Stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

Beskrivning av området

Görvälnområdet begränsas i väster av Görväln- och Lövstafjärdarna i Mälaren, i norr av Slammertorps industriområde i Kallhäll, i öster av järnvägen och bebyggelse i västra Jakobsberg och Viksjö samt i söder till skogs- och jordbruksmark i Lövstaområdet i Stockholms kommun. Reservatet delas i mitten av Dikartorps naturvårdsområde.

Området har en varierande natur med barrskogar och hållmarker, lövskogar, betes- och åkermarker. Läget utmed den obebyggda Mäljarstranden bidrar stort till områdets attraktivitet. Närheten till tätbebyggda områden i Järfälla och Hässelby gör området värdefullt som strövområde och för svamp- och bärplockning och naturstudier. I området finns också gott om cykel- och gångvägar, liksom anläggningar såsom skidbacke, konferensanläggning, Naturum, naturskola och badplats.

Skogen i området har under senare tid huvudsakligen brukats med inriktning på friluftslivets nyttjande, vilket givit en variationsrik skog med relativt hög medelålder. Inslaget av lövträd och lövskog är förhållandevis stort, bl a finns flera botaniskt intressanta ädellövskogspartier. Skogen växlar med odlingsmarken, som till största delen brukas av den kommunägda Görvälns gård. Rester av ålderdomligt kulturlandskap hävdas fortfarande som betesmark, exempelvis vid Hummelmora äng.

I länets naturvårdsprogram anges området kring Hummelmoraberget-Gåsberget vara av mycket högt naturvärde och av regionalt intresse, främst tack vare geologiska och botaniska kvaliteter. Därutöver har flera delområden angivits som lokalt intressanta i kommunens naturinventering. Mälaren med strandområden har i naturresurslagen angivits vara av riksintresse, särskilt med tanke på friluftsliv och turism. Görvälnområdet ingår vidare i det i regionplanen angivna "gröna bälte" av naturmarksområden som omger Storstockholm.

Görvälnområdet uppvisar flera objekt av kulturhistoriskt intresse av vilka Gåseborgs fornborg och Görvälns slott bör nämnas i första hand. Större delen av Görvälnreservatet ingår i det av riksantikvarieämbetet angivna riksobjektet för kulturminnesvård *Görväln-Lennartsnäs-Stäksön*.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen i Järfälla kommun har hos länsstyrelsen i Stockholms län ansökt om delegation enligt 43 § naturvårdslagen att inrätta naturreservat eller naturvårdsområde i Görvälnområdet. Länsstyrelsen meddelade i beslut 91-06-25 en sådan delegation. Samråd har skett med Statens Naturvårdsverk, länsstyrelsen i Stockholms län samt berörda sakägare.

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

Förslag till reservatsföreskrifter och skötselplan för naturreservatet Görvån har gick under 1993 på remiss till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Järfälla kommun
Byggnadsnämnden, Järfälla kommun
Utbildnings- och arbetslivsnämnden, Järfälla kommun
Energiverksstyrelsen
Kommundelsnämnden, Barkarby-Skälby
Kommundelsnämnden, Jakobsberg
Kommundelsnämnden, Kallhäll-Stäket
Kommundelsnämnden, Viksjö
Länsstyrelsen i Stockholms län
Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län

Fastighetsägare i berört område:

Stockholms kommun, fastigheten Viksjö 10:3
Christina Kihl, fastigheten Dikartorp 3:1
Margareta Kempe, fastigheten Dikartorp 3:1
Johan Kempff, fastigheten Dikartorp 3:1
Sveriges Cellulosa AB, fastigheten Dikartorp 3:4
SCA Packaging Sweden AB

Övriga:

Statens naturvårdsverk
Naturskyddsföreningen, Järfällakretsen
Järfälla hembygdsförening
Almare-Stäkets hembygdsförening
Kyrkogårdsförvaltningen
Järfälla församling
MC-entusiasterna
Järfälla fältbiologer
Friluftsförbundet i Kallhäll
Friluftsförbundet i Jakobsberg
Friluftsförbundet i Barkarby-Skälby
Järvafältets ornitologiska klubb
Stäkets sport- och fiskevårdsförening
Jakobsbergs sportfiskeklubb
SMU i Järfälla scoutkår
Jakobsbergs scoutkår
Kallhälls scoutkår
Viksjö scoutkår
Scoutkåren Kampen
Barkarby-Skälby scoutkår
Kallhälls 4H
Föreningen rädda Järvafältet
Järfälla jaktvårdsförening
Järfälla orienteringsklubb

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

Järfälla alpina klubb
Järfälla skidklubb
Järfälla brukshundsklubb
Vällingby brukshundsklubb
Järfälla rytтарförening
Järfälla skyttegille
Bromma-Vällingby skytteförening
Jakobsbergs båtsällskap
Viksjo båtklubb
Kallhälls båtklubb
Pifuddens båtklubb
Järfälla kanot- och roddklubb
Segelsällskapet Görvån
Naturskolan i Järfälla

Förslag till beslut och skötselplan har under februari-mars 1995 remitterats till följande sakägare:

Stockholms kommun
Sveriges Cellulosa AB
Kommunalförbundet Norrvatten
Vattenfall Mellansverige
Stockholm Energi AB

Grund för beslutet

Området äger i sin helhet ett mycket högt värde för det rörliga friluftslivet. Tillgångarna utgörs av det småbrutna landskapet med inslag av både botaniskt värdefulla lokaler och attraktiva kulturmiljöer. Vattenkontakten med Mälaren gör området ytterligare tilltalande. Området har ett stort värde som utflyktsmål för skolor och barnomsorg samt utgör vidare förutsättning för kommunens naturskola. Mot bakgrund av ovanstående är det motiverat att avsätta området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att bevara ett stort tätortsnära naturområde och kulturlandskap av mycket högt värde för allmänhetens friluftsliv, samt att skydda och vårda områdets vetenskapliga och kulturhistoriska värden. Större nya anläggningar för friluftslivet ska inte iordningställas, utan begränsas till rastplatser, gång-cykelvägar etc. De naturgivna förutsättningarna ska vara styrande för områdets utnyttjande.

Ändamålet ska tryggas genom att:

- Skogen sköts på ett sådant sätt att en attraktiv miljö för friluftsliv erhålls

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

- Kulturlandskapet vårdas och öppethålls så att en attraktiv miljö för friluftsliv erhålls
- Känsliga biotoper skyddas och vårdas så att floristiska och faunistiska värden bibehålls
- Kulturhistoriskt värdefulla miljöer skyddas och vårdas så att deras värden bibehålls
- Information ges om områdets natur- och kulturvärden
- Tillgängligheten tryggas genom mindre anordningar för friluftslivet

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt med undantag av vattentäkt i Mälaren
2. anordna upplag annat än tillfälligt för jord- och skogsbruket
3. inom skogsbruket använda växtnäringsämnen eller kemiska bekämpningsmedel
4. avverka träd, röja bort buskar eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan (bilaga 2).
5. inom skogsbruket nydika marker
6. inom skogsbruket skyddsrika marker
7. plantera eller så barrträd på mark som inte tidigare varit barrskogsbevuxen
8. inom skogsbruket plantera eller så för området främmande arter
9. uppföra stängsel eller andra hägnader med undantag för staket kring bebyggd tomtplats. Dock får erforderliga stängsel för betesdjur uppföras under förutsättningar att genomgångar anordnas så att allmänhetens tillträde till området inte hindras eller avsevärt försvåras
10. täckdika eller vidta andra åtgärder med jordbruksmarken än vad som anges i bifogad fastställd skötselplan (bilaga 2)

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

11. bedriva jakt under lördag, sön- och helgdag samt eftermiddag- och kvällstid under vardagar
12. anlägga campingplats eller andra större anläggningar för friluftslivet
13. uppföra helt ny byggnad. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan dock lämna tillstånd för ekonomibygnad som krävs för jordbrukets behov, byggnad som ersätter tidigare förstörd sådan, eller för byggnad som erfordras för friluftslivets behov. Vidare kan tillstånd ges för mindre om- och tillbyggnad av befintlig bebyggelse

Utän miljö- och hälsoskyddsnämndens tillstånd är det förbjudet att

14. anlägga väg, stig eller parkeringsplats
15. anlägga brygga
16. dra fram mark- eller luftledning.
17. upplåta områden, stigar och vägar för ridning

Föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna i bifogad fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för de arbetsföretag som krävs för att underhålla ledningar och fullgöra normala skogliga åtgärder utefter ledningsgator.

B. Föreskrifter med stöd i 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägaren, arrendatorn och andra innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande åtgärder och anordningar vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. utmärkning av naturreservatets gränser, uppsättning av informationsskyltar och övriga upplysningsskyltar
2. utförande och underhåll av mindre anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv
3. åtgärder för skötsel av skog, betesmarker och åkermarker såsom närmare anges i skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och förordningar är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp ris, örter, gräs, mossor eller lavar
3. störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
4. medföra hund eller katt som inte är kopplad. Naturvårdsförvaltaren kan dock ge tillstånd för spårövningar i organiserad form samt anvisa särskilt iordningställt övningsområde
5. elda annat än på anvisade och iordningställda platser
6. tälta under längre tid än två dygn
7. rida annat än i anvisade områden
8. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade, för allmän trafik upplåttna, vägar. Naturvårdsförvaltaren kan utfärda körtillstånd för övriga vägar då särskilda skäl föreligger
9. bruka störande motordriven anordning för lek eller sport
11. utan tillstånd från naturvårdsförvaltaren anordna snitslade spår, fasta orienteringskontroller eller anordna tävlingar med fler deltagare än 200
12. landa på mark eller vatten med flygfarkost.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Järfälla kommun, meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan för reservatet (bilaga 2). Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen
2. Reservatet ska utmärkas enligt Svensk standard (SIS 03 15 22)

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Dnr: 1994 5022 NA

och SNV:s anvisningar.

3. Naturvårdsförvaltaren ska vara Stadsbyggnadsnämnden, Järfälla kommun. Vid förvaltningen ska samråd fortlöpande ske med Miljö- och hälsoskyddsnämnden och berörda markägare.

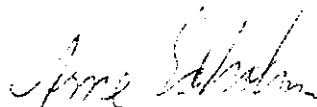
Miljö- och hälsoskyddskontorets synpunkter

Föreliggande förslag till reservatsföreskrifter och skötselplan har tagits fram av stadsbyggnadskontorets park- och naturvårdsavdelning i enlighet med Naturvårdsverkets Råd och Riktlinjer och i samråd med Länsstyrelsen och berörda markägare. Förslaget har remissbehandlats i flera steg, under 1993 till sakägare och föreningar och under 1995 till enbart sakägare. En sammanställning av remissyttrandena från det senare remisstillfället

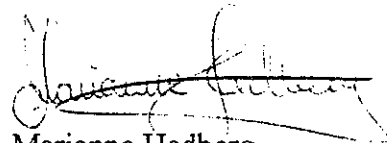
. /3 redovisas i bilaga (bilaga 3). En markägare, SCA Packaging Sweden, har avstyrkt förslaget beträffande sin del av området. Förslaget naturreservat hindrar inte pågående markanvändning. Enligt gällande Översiktsplan ska marken användas som grönområde.

Kommunfullmäktige beslutade 1994-06-13 att området ska avgränsas enligt

. /1 bilagd karta (bilaga 1:1).

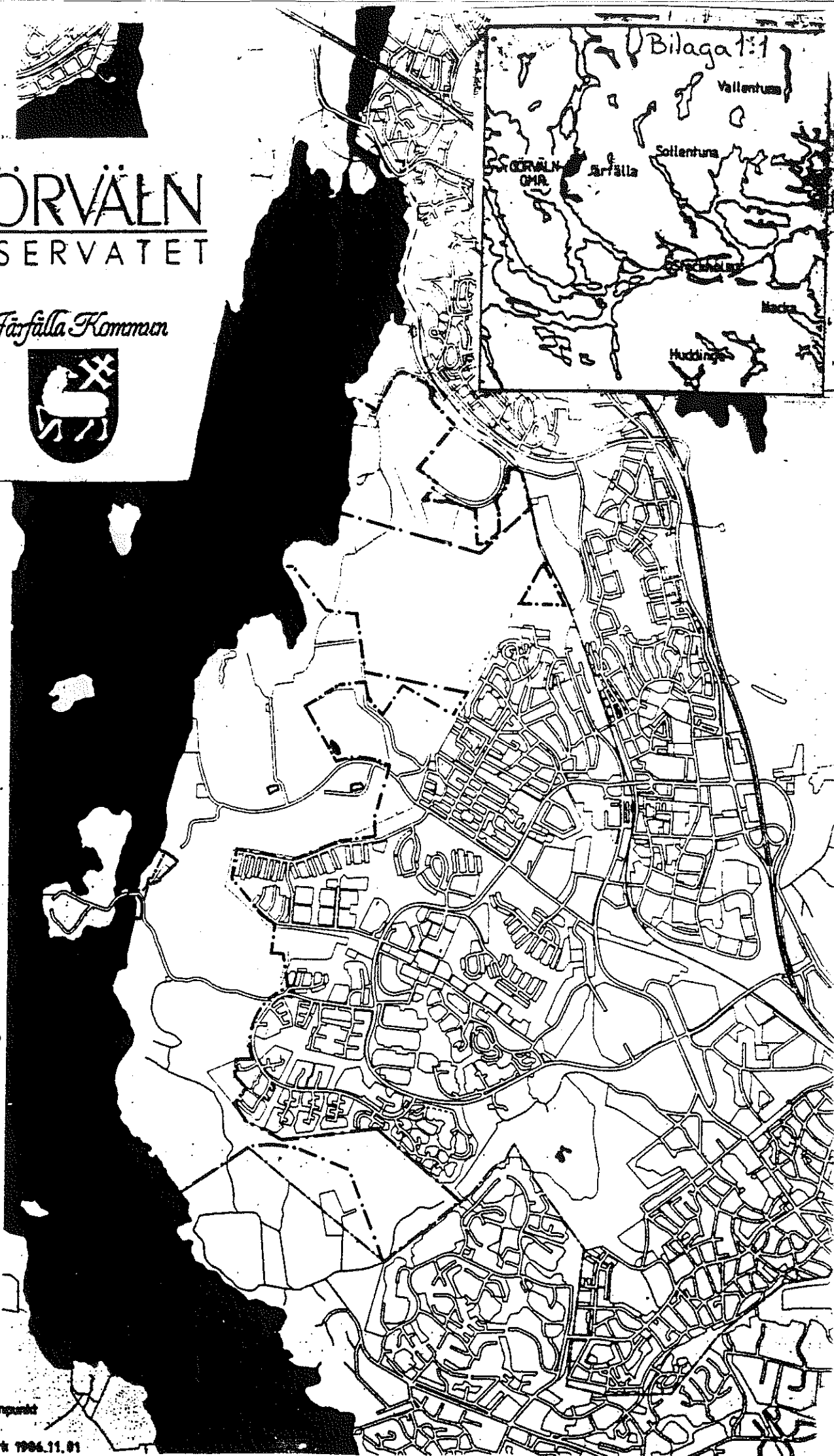
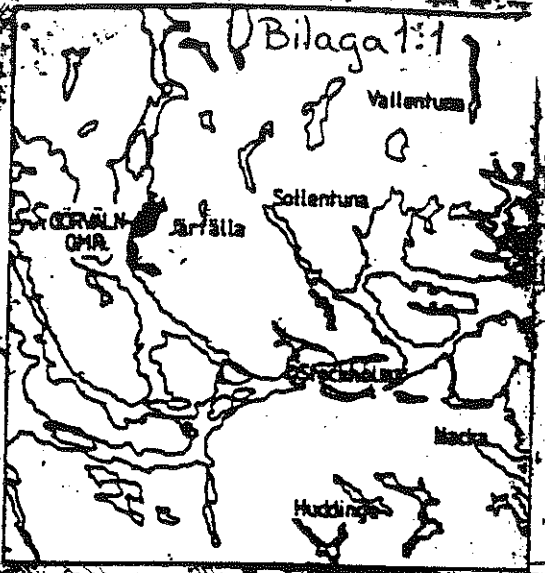
Arne Edholm
miljö- och hälsochef

Marianne Hedberg
miljöingenjör

GÖRVÄLN RESERVATET

Järfälla Kommun

Skala 1:40 000

Beständ ur sekretesspunkt
för spridning

Statens karttjänstverk 1996.11.01

Miljö- och hälsoskyddskontoret

1995-05-16

Jnr: 1994 5022 NA

Handläggare:

Marianne Hedberg, mh

Tel: 08-580 291 04

Doknamn :mahed\natur\görväl\nsamnr.mh

Sammanställning av yttranden över Beslutsunderlag för inrättande av Görvälns naturreservat, Järfälla kommun

---

Remissyttranden**SCA Packaging Sweden**

1. Konstaterar att företagets mark utgör en av tre öar, utformningen ifrågasätts.

2. Naturreservat kan inte accepteras på den egna marken varför undantag från förordnandet, alternativt försäljning till kommunen eller annan köpare, föreslås.

**Gatu- och fastighetskontoret,
Stockholm**

3. Remissförslaget godkännes.

Kommunalförbundet Norrvatten

4. Förslaget om naturreservat är i huvudsak positivt men får ej försvåra produktion och distribution av vatten från Görvälverket.

5. Informerar om planerade större arbeten under kommande 25-årsperiod samt konstaterar att dessa ej får omöjliggöras genom reservatets tillkomst.

Svar på remissyttranden

Uppdelningen beror på att fastigheten Dikartorp 3:1, som delar området, föreslås bli naturvårdsområde.

Åtgärderna möjliggörs genom att Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan ge tillstånd enligt föreskrift A 16.

